

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Markéta Zunová

Název: Kulturní život v tereziánském ghettu očima pamětníků

Vedoucí práce: PhDr. Petr Koura, PhD.

Rok: leden 2017

Rozsah práce: 93 stran

Hodnotící kritéria

	<i>splňuje</i>	<i>splňuje z větší části</i>	<i>splňuje z menší části</i>	<i>nesplňuje</i>
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.		X		
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		X		
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu.		X		
Struktura práce je vyvážená a logická.			X	
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu.		X		
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb.		X		
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie.		X		
Autor správně cituje.	X			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	X			

Celkové hodnocení (slovně)

Diplomová práce studentky Markéty Zunové se zaměřuje na problematiku kultury v terezínském ghettu s důrazem na sport, hudbu a divadlo. Cílem práce je propojit dosavadní výzkum v této oblasti se vzpomínkami pamětníků zaznamenaných v Archivu vizuální historie Malach.

Práce je rozdělena tematicky do šesti kapitol. Do první je zahrnuta historie terezínského ghetta, a to především na základě díla historika Hanse Adlera. Autorka chronologicky popisuje jeho založení, proměny a také význam v rámci konečného řešení židovské otázky. Stranou nezůstává ani záležitost nacistické filmové propagandy, ve které sehrál Terezín důležitou roli. Autorka se zaměřila primárně na filmovou reportáž z roku 1944, která vznikla na popud Adolfa Eichmanna z důvodu pronikání zpráv o nacistických zvěrstvech na veřejnost. Film byl určen zejména mezinárodním organizacím a měl dokázat, jak dobře si Židé ve zkrášleném ghettu žijí. V práci však bylo zcela opomenuto první natáčení z roku 1942 – jedná se o snímek „Ghetto Theresienstadt“ a zachycuje příběh fiktivní rodiny Holländerových, který měl pro interní potřeby SS názorně ilustrovat přesun obyvatel židovského původu do ghetta a jejich funkční začlenění do struktury tábora.

Druhá kapitola se věnuje Archivu vizuální historie Malach, a jak sama autorka uvádí, poskytuje ojedinělou sbírku rozhovorů na profesionální úrovni. Autorka si je vědoma nutnosti velké obezřetnosti při práci s audiovizuálními prameny, které je nutné podrobit důkladné historické kritice a srovnat je i s jinými historickými prameny. Zde ovšem musím upozornit na skutečnost, že k této konfrontaci s jinými archivními zdroji v rámci práce nedošlo, a to přesto, že ve sbírkách Židovského muzea v Praze existuje poměrně rozsáhlý fond vztahující se ke zkoumané problematice. Na druhou stranu je patrná snaha porovnávat jednotlivé vzpomínky pamětníků mezi sebou, ovšem i tak je nedostatečně zpracovaná heuristika hlavním nedostatkem práce.

Těžiště práce se je umístěno do dvou následujících kapitol zabývajících se sportem, divadlem a hudbou v terezínském ghettu. Jak autorka přesvědčivě zdokumentovala, umění mělo pro obyvatele ghetta dle výpovědí přeživších řadu významů – pomáhalo dokumentovat realitu, stejně jako z ní unikat. Estetický prožitek či svět humoru a nadsázky pomáhal bojovat proti rezignaci, poskytoval útěchu a často dával sílu přežít v podmínkách koncentračního tábora. V závěru je zcela správně upozorněno na fakt, že umění a kultura umožňovala pocítit svobodu vnitřního života v kontrastu s nesvobodným vnějším světem. S tímto závěrem nelze než souhlasit.

Závěrečná pátá kapitola se zabývá podílem dětských vězňů na kulturním životě v táboře. Zejména literární díla jako básničky, úvahy a smyšlené, často fantastické příběhy odrážely realitu koncentračního tábora úměrně jejich věku. Výjimečné místo mezi nimi zaujal časopis Vedem, jehož ústřední postavou byl chlapec Petr Ginz. Autorka nezapomněla zmínit ani osobnosti, které s dětmi v Terezíně pracovaly a pomáhaly jim tak alespoň na chvíli zapomenout na každodenní realitu (Fredy Hirsch či Grete Strauss).

Celkově je bakalářská práce zpracována systematicky a autorka se opírá o relevantní literaturu a prameny Archivu vizuální historie Malach. Největší nedostatek však spatřuji v nedostatečné heuristice – autorka mohla využít zdrojů Židovského muzea případně Institutu Terezínské iniciativy. Z tohoto důvodu nemohly být prameny orální historie podrobeny dostatečné historické kritice. Také musím upozornit na mírnou nevyváženost práce, kdy je velká pozornost věnována obecné historii terezínského ghetta (zahrnuje téměř jednu třetinu práce). Možná by bylo zajímavější do tématu zahrnout stručný popis vývoje kulturního života Židů a jeho omezování po vzniku Protektorátu Čechy a Morava.

Přes všechny výše zmíněné výtky práci hodnotím stupněm dobře a doporučuji ji k obhajobě.